HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

משום דהוי ליה ממון שאין לו תובעים. מי אמרת ליהוי לעניים מאן אמי תבע ליה לדינא מי תבע ליה עני ס"ל לעני אחר יהיבנא ליה: **מתני' שור של חרש שנגח לשור של פקח פטור.** גמ' מפרש למאן מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו אבל במזיק מועד מעמידין אפוטרופוס לשור היזקים להיות במקום הנעלים לקיים והועד בנעליו[ג] וגופים המזק מנכסי הקרקע של יתומים אבל תם דגבייתו מגופו הוא והוא מטלטלין אין מעמידין אפוטרופוס לכך כדאמרינן בפ"ק (דף יד:) שור תם מלמד שאין ד"ל מזקקין אלא לנכסים שיש להם אחריות ואוקימנא בימתי. ואיכא למאר טעמא משום דפלגא מזקא קנסא ויתמי לאו בני קנסא נינהו וקשיא לי מ"ר מאי לגבות מגופו דנקט ועוד לקמן בשמעתין [ע"ב] תמרינן במועד למ"ד לד תמות במקומה עומדת אינה נגבית מן היתומים מהאי טעמא ואי טעמא משום קנסא הוא במועד מי הוי קנסא הא לאו בחזקת שימור קיימי: **ומעידין להן בפני אפוטרופוס.** וקס"ד השתא דהאי מעידין בשם דקאמר למגבי מ"נ תמות וקשיא ריש"ל לפיפא ולאחר שלשה עדיות נעשה מועד ומשלם נ"ש מעלייה: **חור לשמותו.** דקסבר לשות משנה. מועד שילא מרשות זה ונכנס ליד בעלים אחרים הרשות משנה את דין העלמתו: **שור האלטדין.** שמיומד לנגיחות ומלמדין אותו לכך: **גמ' אין מעמידין אפוטרופוס.** לשור תם של תש"ו להיות אפוטרופוס במקום בעלים לקיים והועד בנעליו ויגבה מלי נזקו מגופו: **הכי קאמר.** שור של תרש שוטה וקטן שנגחו והוחזקו נגחנין מעמידין להם אפוטרופוס ולא לגבות מ"נ שלא לשוייה מועד לכי הדר נגח משלם מעלייה: **אין נזקקין.** ד"ל לנכסי יתומין לגבות מהן כלום ואפילו שטר שכתב לבייהם כדמפרש טעמא במס' ערכין [כב.] דיתמי לאו בני מעבד מלוה נינהו שלא נטר עד דגדלי ומפקי ליה וגבי והשתא מותבינן ליה כמה תיובתי' ומנינהו בשטר שיש בו רבית: **שלא יהא חוטא נשבר.** ופשיטא ליה: **אלמא** מעמידין אפוטרופוס שאם יגח רביעית יהא משלם נ"ש להניחא מ"ר ליעודי תורא בעינן שלא יגח ג' פעמים ונעשה ועוד להמ"ר תנא שאינה כדקתני פיפא חזר לתמותו ול"ל להוחזקו נגחניס רשעים ומשתגעים ליגח כי היכי דלקמן דשמא בחזקת תם למוקי כגון שהכיר בו שהוא נגחן ואפילו הוחזקו נגחניס ג' פעמים לא יעשה מועד עד שיחזור ויגח שלש פעמים ברשות אפוטרופוס: **ורבי** יוחנן **אמר או לשטר שיש בו רבית.** ות"ת והא טעמא למ"ן מזקקין משום לחייבין לנכסי דמפרש רב הונא בריה דרב יהושע בפרק גט פשוט (ג"ב דף קעד. ושם) והשתא פשקינן הלכתא כוותיה והכא לא שייך טעמא דלכרי ורבא דהכי נמי מפ' טעמא בפ' שור תם היתומים (ערכין דף כב. ושם) משום שובר והכא לא שייך כלל ות"ל דמאי הוי דרבי יוסי בר חנינא טועה וי"ל כ' יוחנן קמאר בכל ענין אין מזקקין בין במלוה הבאה מחמת עצמה ומשום למ"ן מקבלין עדות שלא בפני בעל דין ויתומים כשלא בפני בעל דין דמי כדמוכח בהגוזל בחברו (לקמן דף קיב.) גבי [ס] חמור דרבי ירמיה ובין במלוה הבאה מחמת אחריהם ואפילו בשטר המקויים אין מזקקין משום שובר ודכרי ות"ת מדפריך מעויא ליה לר' יוסי בר חנינא טועה תקשה מר' יוסי בר חנינא מדרבי יוסי בר חנינא לאמר בהגוזל בחברו (שם:) גבי הא דאמר ר' יוחנן וכי מקבלין עדות שלא בפני בעל דין קבלה מיניה ר' יוסי בר חנינא כגון שהיה חולה או עדיס חולים או שהיו עדיו מבקשים ללכת למדינת הים ושלחו לו ולא בא אבל בענין אחר לא וי"ל דשמא הוא מדמה קטנים להא:

דאי אמרת מעלייה אפוטרופוס ממנעי ולא עבדי. מכאן מדקדק הר"ר חייס לאפוטרופסין לא משלמי אפילו פשעו אבל יתמי להא הכא פשע נשור האפוטרופוס ואפ"ה מפטרי ומה שהאפוטרופוס נשבע ליתמי כדמשמע בהניזקין (גיטין דף נב. ושם:) היינו שלא עכב כלום משלהם אבל אין נשבעין שלא פשעו לאפילו פשעו פטורים והר"ר שלמה בחור ב"ר יוסף דקדק דמשלמי בפשיעה מהניא להמפקיד (ב"מ דף מב: ושם[ו]) להסוס תורא שלא ס"ל ככי ושיני וקשה ניחא לאפוטרופוס זיל שליח אמר מנח לנקרא מסרתיה משמע דאם פשע משלם והשתא קשה מהדי ותור"י דודאי מחייב לאפוטרופוס לשלם בפשיעה ושלא ממנעי בין מינהו אבי יתומים בין מינהו בית דין כדמפרש טעמא

כ א מיי' פ"ו מהלכות נ"מ הלכה ג סמג עשין סז טוש"ע ח"מ סי' תו סעיף ה:
כא ב מיי' שם הלכה ג:
כב ג מיי' שם הלכה ו:
כג ד מיי' שם הלכה ה ועיין בהשגות ובמ"מ ופ"י הלכה ח:
כד ה מיי' שם הלכה ד:
כה ו ז מיי' פ"ג מהל' מלוה ולוה הלכה ג סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סי' קי סעיף ג:

ג) ערכין כב., ב) [נקמן נג. ב"מ קח:], ג) [שמות כא], ד) [בתוספ' נגיחות פ"ו], ה) [ל"ל בר תמוז], ו) [ל"ה ניימא],

1. וְכִי יִגַּח שׁוֹר אֶת אִישׁ אוֹ אֶת אִשָּׁה וָמֵת סָקוֹל יִסָּקֵל הַשּׁוֹר וְלֹא יֵאָכֵל אֶת בְּשָׂרוֹ וּבַעַל הַשּׁוֹר נָקִי: שמות כא כח

תום' ד"ה אין כו' ואע"ג דהתם לאו קנסא. וכ"כ תוס' לקמן דף מה ע"ב ד"ה לא:

שור האצטדין. מגנא והוגג לנגיחה ושמוך הוא להם (ע"ז מז.). אין נזקקין לנכסי יתומין. למוכלן, אלא א"כ רבית אוכלת בהן. שהיו מתויינין לעובד כוכבים משום ברבית (ערכין כב.). משום מזוני. לכל זמן שאינה גופה כמותה מוגית משלהם והוי פסידא דילהו (שם).

מתני'. שור של פיקח שנגח שור של חרש שוטה וקטן חייב. הא גופה קשיא אמרת שור חרש כולי', ואוקמה רבא הכי, שור חרש שוטה וקטן שנגחו והוחזקו נגחנין מעמידין להם אפוטרופין ומעידין להן בפני אפוטרופא ומשרינן ליה מועד דכי הדר נגח ישלם מן העלייה. ר' יוחנן אמר מעלייה יתומים דא"כ מימנעי ולא עבדי. וק"ל כר' יוחנן, וכן פסק ר"ח ז"ל. ר' יוחנן אמר מעלייה יתומין. ואע"ג דפליג רבי יוסי בר חנינא עליה ואמר מעלייה אפיטרופא, ואמר ר' יוסי דיינא הוא ונחית לעומקא דדינא, בהא קיימ' לן כר' יוחנ'.